

Jaarverslag 2022

Aan: Bestuur Historische Vereniging Vlaardingen
Van: Guus de Ruiter – werkgroep Emaus
Datum: 21 januari 2023

Geacht bestuur,

In dit jaarverslag blikken wij kort terug op het ontstaan van de werkgroep en de werkzaamheden voor 2022. Vervolgens treft u, naar onderverdeling van werkzaamheden, een overzicht van de activiteiten aan. Omdat het een eerste jaarverslag van de werkgroep is, is het wat uitgebreider van opzet.

Historie

In 2011 werd op initiatief van Wout den Breems de werkgroep ‘inventarisatie begraafplaats Emaus’ opgericht. In de daarop volgende jaren zijn alle graven geïnventariseerd, beschreven en gefotografeerd. Medio 2015 is dit project afgerond. Tijdens het inventarisatiewerk werd duidelijk dat er veel vervallen en slecht onderhouden grafmonumenten op Emaus zijn. In het boekje over Emaus schreef Wout al dat het zijn wens was een nieuwe werkgroep op te richten die graven gaat opknappen. Het is Wout niet gegeven die wens in vervulling te zien gaan.

Sint Barbara – oud RK

Nadat in 1967 op de gemeentelijke begraafplaats Emaus een apart deel was ingericht voor rooms-katholieke begrafenissen, was het gedaan met nieuwe grafdelvingen op de in 1820 geopende, ernaast gelegen, rooms-katholieke begraafplaats Sint Barbara, die daarna bij de gemeentelijke begraafplaats is getrokken. Alleen bijzettingen in familiegraven waren daar toen nog toegestaan. Vanaf 2021 is er op de voormalige RK begraafplaats Sint Barbara echter weer een nieuw vak geopend, waar overleden katholieken kunnen worden begraven.

Ook de voormalige begraafplaats Sint Barbara was ernstig vervallen en dat was Walter van der Corput een doorn in het oog. Hij besloot begin 2017 het graf van zijn familie op te knappen en na die activiteit nam hij, tezamen met twee andere vrijwilligers (Gert van Norden en Paul Frenaij), graf na graf onderhanden. Wekelijks kwam hij met zijn zware gereedschap uit Ridderkerk, hetgeen resulteerde in een medio 2021 geheel opgeknapt deel Oud-RK, zoals Sint Barbara nu heet. Gert van Norden is begin 2022 ziek geworden en Paul Frenaij is inmiddels naar Rockanje verhuisd, zodat zij niet meer actief deel uitmaken van de werkgroep Emaus.

Werkgroep Emaus

In januari 2019 zijn de leden van de initiële werkgroep benaderd om de mogelijkheden te bespreken tot een doorstart van de werkgroep. Realiserend dat dit negen jaar na de start van de werkzaamheden was, was de ontmoeting met de werkgroepleden er vooral op gericht om ervaringen uit te wisselen en ideeën op te doen. Door de gevorderde leeftijd van de leden was het niet mogelijk met hen een doorstart te maken.

Vervolgens is er contact gezocht met KLIK-vrijwilligers, de vrijwilligersorganisatie van de gemeente Vlaardingen. Na een eerste start gooide corona roet in het eten en kwam alles feitelijk stil te liggen. Van de vereniging kreeg ik de kans om tijdens de lustrumviering van de vereniging op 26 maart 2022 in de Grote Kerk promotie te maken voor de werkgroep Emaus. Dit leverde één positieve reactie op.

De nieuwe groep bestaat nu uit: Walter van der Corput, Paul Sloot, Gert-Jan Krook en Guus de Ruiter, met incidentele hulp van Michel Carree, Tineke van der Hoek en Marla de Wilt. Via KLIK-vrijwilligers meldde zich Leen van den Boogert. Helaas heeft Leen in november besloten zijn werkzaamheden te beëindigen. Ook Gert-Jan Bras levert waar nodig hand- en spandiensten.

Van de gemeente kregen we toestemming gekregen een kleine 6 of 8 ft container op het zand- / grinddepot te plaatsen. Het vinden van zo'n 8 ft container viel tegen. Uiteindelijk werd er een gevonden. Al snel bleek deze container veel te klein en na overleg met de gemeente kregen we toestemming een grotere container te plaatsen. Dit laatste vond plaats op 15 december jl.

De intentie van de werkgroep is om in eerste instantie de graven langs de toegangspaden van de begraafplaats die leiden naar de vakken waar regelmatig begraven wordt, de vakken X en in de nabije toekomst S, zodanig te restaureren dat de toegang tot de begraafplaats een waardige indruk geeft met respect voor historische waarde van de graven.

Om die reden zijn alle graven aan de Noordwestzijde van vak W schoon- gemaakt en in 2022 grotendeels van nieuw grind voorzien.

Op de kaart hiernaast is met rode lijnen de looproute vanaf de hoofdingang naar vak X weergegeven.

Op het oudste deel van de begraafplaats (BEG) zijn tientallen graven die hersteld / gerestaureerd moeten worden. Met de eerste daarvan is een aanvang gemaakt.
Enkele graven zijn aangemerkt als gemeentelijk monument. Daarover later meer.

Werkzaamheden tot nu toe

Het is niet mogelijk om aan één graf te werken, deze te herstellen / restaureren om vervolgens met een volgend graf te starten. De werkzaamheden zijn afhankelijk van de weersomstandigheden en van beschikbare materialen.

In 2022 zijn de volgende graven gedaan of onderhanden

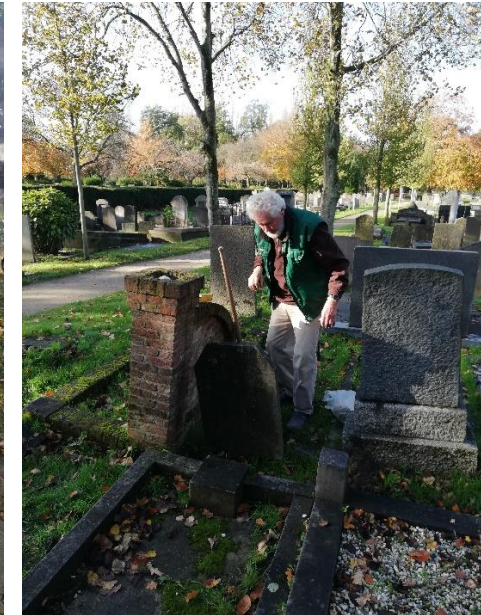
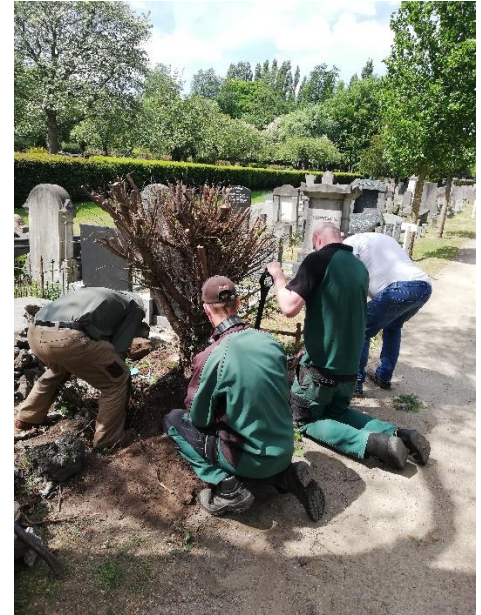
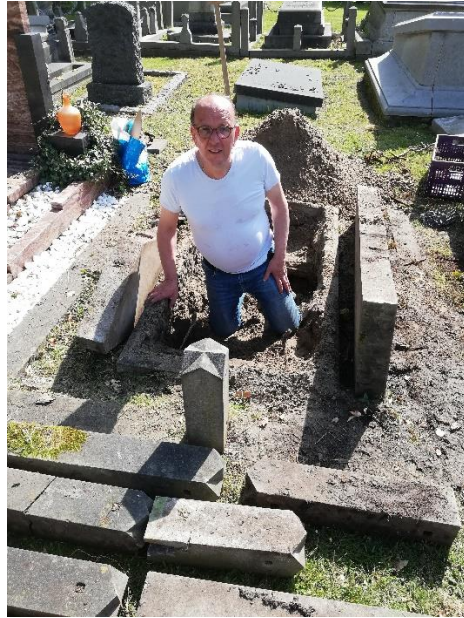
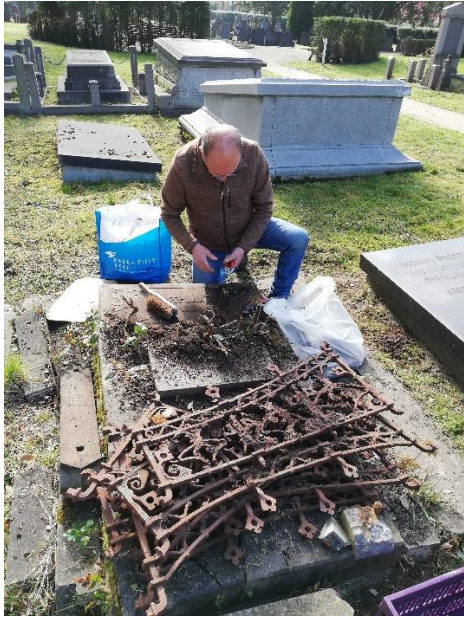
graf	naam	werkzaamheden
BEG.030	Riedijk	steen gereinigd en geschilderd
BEG.074	Maarleveld	steen schoongemaakt / schilderwerk in het voorjaar
BEG.097	Van Linden	eerste handelingen gedaan i.v.m. lichtjes op oorlogsgraven
BEG.215	Vosbergen	geheel gerenoveerd / schilderwerk in het voorjaar
BEG.236	Poortman	schoongemaakt en hekwerk vervangen / opvullen + grindbed
A1W.019	Van Raalt	geheel gerenoveerd / hekwerk wordt vervangen door kunststof buizen
B2W.073	Van der Mark	opnieuw rechtgezet
B2W.088	Maarleveld	schoongemaakt en naamplaat gerestaureerd
O2W.014	Noorda	rechttop gezet en gereinigd
P2W.144	Penning	opoe van Marla - geheel gerenoveerd
P2W.172	Spruijt	grond opgehoogd - liggende stenen schoongemaakt - worden geschilderd
W2N.371	Werner	plaat recht gelegd
W2N.382	Van Speijk	oud-oma Pierre - randen gerepareerd en gesteld - schoongemaakt
W2N.451	Bloothoofd	randen gestut en met aarde aangevuld
BEG	ca. 15 stenen	rechtgezet
W2N	stenen	schoongemaakt - grind gewassen

Openstaande verzoeken

BEG.039	Van Saus	steen rechtzetten
---------	----------	-------------------

In bijlage 1 van dit verslag zijn de foto's opgenomen van de in 2012-2014 gefotografeerde graven en de huidige situatie.

Een kleine sfeerimpressie van de werkzaamheden, waarbij zult opmerken dat er ook door de medewerkers van Stroomopwaarts zo nu en dan een helpende hand geboden wordt.

Informatiebeheer

Zoals u weet waren de graven van Emaus in te zien via de website van de Historische Vereniging Vlaardingen. Door het beëindigen van het beheer van die site door de vrijwilliger en de keuze van de HVV om de gegevens van Emaus en van Digitaal Oorlogsmonument Vlaardingen niet meer te koppelen aan de nieuw ontwikkelde internetsite van de vereniging, is er gekozen voor een goed werkend alternatief, namelijk het onderbrengen van de gegevens op online-begraafplaatsen.nl (OLB).

Van begraafplaats Holy zijn inmiddels alle graven op OLB opgenomen, inclusief de gegevens van de vanaf 1972 begraven personen van wie de graven al zijn geruimd. Ruim 16.500 persoonsgegevens zijn nu beschikbaar voor stamboomonderzoekers wereldwijd.

Van de gemeente ontvangen wij maandelijks een overzicht van nieuwe teraardebestellingen op Emaus en Holy. Paul Sloot is verantwoordelijk voor het actualiseren van de gegevens van de Holy-begraafplaats, zoals invoer in de database en het maken van foto's van de nieuw geplaatste grafmonumenten.

Door de regels rondom openbaarheid van akten is het pas mogelijk om na 50 jaar de overlijdensakte in te zien. Vandaar dat er bij vele geruimde graven bij de datum van overlijden de opmerking 'begravenisdatum' staat.

Ook van begraafplaats Emaus zullen de geruimde graven worden gedigitaliseerd, hetgeen inhoudt dat er wordt teruggegaan tot 1829. Voor dat onderzoek krijgen wij ook de bereidwillige medewerking van de gemeente. Eind 2022 stonden reeds ruim 20.000 namen van op Emaus begraven personen op internet.

Met de gemeente Vlaardingen heb ik in 2019 afspraken gemaakt dat ik maandelijks een update krijg van de in Vlaardingen begraven personen, waardoor ik de Vlaardingse begraafplaatsen op OLB actueel kan houden.

De samenwerking met de gemeente, met name met Mieke van der Mark, is heel prettig.

Op de Joodse begraafplaats ontbraken ook vele namen. Aan de hand van een overzicht van de gemeente zijn in 2022 gegevens van de Joodse Begraafplaats op OLB aangevuld.

Met het bestuur van de Joodse gemeenschap te Rotterdam onderhouden wij contact over het onderhoud van de begraafplaats en eventueel uit te voeren werkzaamheden.

De gemeente Vlaardingen heeft toegezegd het gras op deze begraafplaats regelmatig te maaien.

Door de conversie van de gegevens van de HVV-Emaus website naar OLB is het aantal e-mailcontacten via Genealogie-online van 239 in 2021 toegenomen tot 585 in 2022. Dit geeft wel aan dat het digitaal beschikbaar stellen van de informatie in een (onderzoeks-)behoefte voorziet.

De HVV krijgt dan ook regelmatig via de e-mail complimenten voor het onderzoekswerk dat leidt tot publicatie van de gegevens.

Open monumentendag

Samen met Marla en de gemeente Vlaardingen werd voor open monumentendag op Emaus een wandeltocht voor volwassenen en een speurtocht voor kinderen in de basisschoolleeftijd georganiseerd.

De kinderen mochten 10 graven opzoeken, meerkeuzevragen beantwoorden en een zin samenstellen.

Daaraan waren enkele prijsjes verbonden en uiteindelijk hebben acht kinderen een prijsje ontvangen.

De wandeltocht leidde langs 25 graven met o.a. het graf van Pruis, PKD, Bavinck en Tilia Hill.

De gemeente verzorgde het drukwerk en ook na de Open Monumentendag vond het boekje via het Stadsarchief en Museum Vlaardingen nog gretig aftrek.

Al vervolg op de Open monumentendag heeft de werkgroep het verzoek ontvangen om voor de deelnemers aan de Cursus Toen & Nu, georganiseerd door ServiceTeam Vlaardingen, in 2023 een middag te verzorgen op Emaus, bestaande uit een korte presentatie gevolgd door een rondleiding op Emaus.

Oorlogsmonumenten

Omdat met het verdwijnen van de oude HVV-website ook voor OMVLA een oplossing moest worden gezocht, sprak ik met de beheerder. De gegevens werden gehost op de server van Drukkerij Stout. Dit is begonnen als een vriendendienst en als tijdelijke oplossing. Volgens Wout zou dit van korte duur zijn totdat de gegevens beschikbaar zouden worden gemaakt op de site van de HVV. Zover is het niet gekomen.

Het OMVLA-verhaal paste niet meer in de inrichting van de digitale omgeving van Stout.

Indië: In een gesprek met de gemeentearchivaris, Harm Jan Luth – Mulders, kreeg ik de vraag wie de data van het Indiëmonument beheerde. Mijn antwoord was simpel: niemand. Op OMVLA kwamen wel namen voor, maar niet specifiek een categorie Indië.

Aanleiding voor die vraag was de opdracht van de wethouder aan Harm Jan om uitvoering te geven aan een motie van Klaas Terpstra uit 2016 waarin hij de gemeente opriep ervoor te zorgen dat de gegevens bij de jaarlijkse herdenking nu eens op orde moesten zijn. Elk jaar stond de burgemeester eigenlijk met de mond vol tanden.

Uit het onderzoek van Harm Jan is gebleken dat er fouten op het monument staan en dat de namen van 31 personen ontbreken. Harm Jan vroeg mij in hoeverre de HVV in staat zou zijn de gegevens te corrigeren.

De lijst van het Indiëmonument heb ik inmiddels aangevuld. De foto van het Indiëmonument heb ik digitaal aangepast, waardoor er nu een foto staat met de juiste gegevens.

Geadviseerd wordt om in overleg met de gemeente nabij het Indiëmonument een gedenksteen te plaatsen waar een QR-code opkomt, zodat men op een eenvoudige wijze bij de digitale lijst uitkomt.

De vraag over het Indiëmonument is gebruikt om de zaken rondom de Vlaardingse oorlogsmonumenten te inventariseren.

Daarbij bleek het volgende: Op OLB staan vijf Vlaardingse oorlogsmonumenten, te weten: Verploegh Chasséplein, Geuzenmonument, Indiëmonument, het monument op station Vlaardingen Centrum en het Wellingtonmonument.

De lijst namen van het Verploegh komt van de gemeente. Daarop staan 278 namen van oorlogsslachtoffers. Op OMVLA stonden er 445. Naar toen bleek was de lijst van de gemeente na begin jaren 50 niet meer aangepast.

Met OLB is overeengekomen dat het beheer van de Vlaardingse lijsten bij de HVV komt te liggen.

De Verploegh-lijst op OLB is de vervanger van OMVLA. De gunstige bijkomstigheid is dat deze lijst veel makkelijker te vinden is dan de OMVLA-lijst op internet tot nu toe.

Omdat de beheerder van de oorlogsgraven op OLB niet meer beschikbaar is voor het dagelijkse onderhoudswerk, is deze taak per augustus jl. door ons overgenomen..

Lichtje op Oorlogsgraven

In december 2019 organiseerde de werkgroep in samenwerking met de gemeente voor de eerste keer Lichtjes op Oorlogsgraven. Inmiddels werd dit in 2022 voor de vierde keer georganiseerd.

De kaarsen worden jaarlijks door de gemeente ter beschikking gesteld.

Daarnaast geeft de gemeente haar welwillende medewerking bij de aanpassing van de openingstijden tijdens kerstavond. Van bezoekers is vernomen dat dit initiatief zeer op prijs wordt gesteld. Marla de Wilt is een vaste kracht bij het ontsteken van de kaarsen.

Om de continuïteit te waarborgen verlenen Martijn, Meine en Jibbe de Ruiters vanaf het begin hun medewerking aan deze activiteit.

Vlaardingse monumenten

In 2020 ontvingen wij van de gemeente Vlaardingen (Marloes Vering) een lijst met graven op Emaus die door de gemeente als 'Gemeentelijk monument' zijn aangewezen.

Bij de voorbereidingen van Open Monumentendag (OMD) 2022 zijn die graven bekeken met de vraag of ze allemaal in het boekje voor OMD 2022 opgenomen moesten worden. Daar is uiteindelijk niet voor gekozen.

De insteek is toen geworden om 25 bekende en minder bekende Vlaardingers in het boekje op te nemen, met achterin wel de lijst van de 26 officiële gemeentelijke monumenten.

Voor zover wij kunnen nagaan zijn de monumenten vooral gekozen om hun authenticiteit: soort steen, kunststof, tegelwerk, metselwerk en/of monumentale uitstraling. Deze monumenten komen ook voor in het boekje 'Begraafplaats Emaus' van de hand van Wout den Breems.

Of die selectie nog steeds zodanig is dat de gemeente de status van monument wil handhaven is hierbij een legitieme vraag. Het is ook niet bekend of de gemeente de rechthebbenden van deze graven vraagt om het monument in redelijke staat te houden.

Wij zijn de afgelopen week alle monumenten nog eens langsgegaan en de foto's in de bijlage tonen de staat van de gemeentelijke monumenten. Onze conclusie: Het is niet best.

De vele koperdiefstallen over de afgelopen jaren hebben het aanzicht van Emaus geen goed gedaan en ook het gebrek aan onderhoud is bij sommige graven goed zichtbaar.

Aan de gemeente is de vraag voorgelegd om, in overleg / samenwerking met de gemeente, die gemeentelijke monumenten die door onze werkgroep en binnen onze deskundigheid te behandelen zijn in 2023 onder handen te nemen of in elk geval daarmee een aanvang te maken.

Een eenmaal opgeknapt monument zou dan eventueel ook op de lijst met jaarlijks te conserveren graven kunnen worden opgenomen.

De inventarisatie is als bijlage 2 bij dit jaarverslag gevoegd.

Fondsen / fondsenwerving

Zoals u bekend is heeft de werkgroep een klein budget en de aanloopkosten zijn middels giften nagenoeg geheel uit eigen middelen bekostigd. Ook de gereedschappen zijn eigendom van een lid van de werkgroep.

De werkgroep beveelt het bestuur aan in 2023 serieus werk te maken van fondsenwerving voor de werkgroep Emaus, zodat waar nodig ook professionele hulp kan worden ingeschakeld.